

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 18.10.2023
COM(2023) 641 final

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH
RÅDET**

om EU:s färdplan för att bekämpa narkotikahandel och organiserad brottslighet

1. INLEDNING

Den organiserade brottslighetens narkotikahandel **är ett av de allvarligaste säkerhetshot som EU står inför i dag, och situationen håller på att eskalera.** Detta framgår tydligt av den aldrig tidigare skådade ökningen av olaglig narkotika som finns att tillgå i Europa, i synnerhet vad gäller kokain från Sydamerika. I augusti 2023 tog det bara två veckor att slå rekordet på 8 ton kokain som beslagtogs i Rotterdam (Nederländerna), när 9,5 ton kokain beslagtogs i hamnen i Algeciras (Spanien). Det finns även en växande oro över produktionen och spridningen i Europa av syntetiska droger som är föremål för narkotikahandel världen över. En analys som gjorts gemensamt av Europol och Europeiska centrumet för kontroll av narkotika och narkotikamissbruk (EMCDDA) visade att **narkotikahandel är en av de huvudsakliga vinstgenererande verksamheterna** som ingår i den organiserade brottsligheten och uppskattas representera runt en femtedel av all vinning från brottslig verksamhet globalt¹.

Kriminella nätverk använder sig av extremt våld, korruption och hot för att göra stora vinster². De är även mycket skickliga på att skapa kontakter och dölja sina planer, vilket framgår av nedmonteringen av verktyg för krypterad kommunikation som EncroChat, vilket har lett till åtminstone **6 558 gripanden över hela världen**³. Ekonomiska och finansiella brott spelar en nyckelroll för att stödja all kriminell verksamhet, och korruption är avgörande för kriminella nätverk. Enligt Europols uppskattning använder sig 60 % av de kriminella nätverk som är verksamma inom EU av korrupta metoder för att uppnå sina illegala mål. Ungefär **4,1 miljarder euro i kriminella tillgångar** beslagtogs i genomsnitt per år under 2020 och 2021 i EU:s medlemsstater. Detta är en betydande ökning jämfört med tidigare år, men det är fortfarande mindre än 2 % av den uppskattade årliga vinningen från organiserad brottslighet⁴. Dessa enorma intäkter från olaglig verksamhet används för annan brottslig verksamhet och tvättas av professionella penningtvättssyndikat. Intäkterna investeras sedan för att infiltrera den lagliga ekonomin, vilket har långtgående och destabiliserande konsekvenser för samhället, rättsstatsprincipen och förtroendet för myndigheter.

Brottslingarnas globala räckvidd och järngrepp om leveranskedjorna för narkotikahandel syns tydligt som den nya våldsvågen på gatorna. Utöver de rivaliserande gängen faller även oskyldiga människor offer för våldet. Under 2023 omfattar offren en 11-årig flicka i Antwerpen (Belgien) i januari, en 10-årig pojke i Nîmes (Frankrike) i augusti och en 13-årig pojke i Stockholm (Sverige) i september, som alla dog till följd av narkotikarelaterat våld. Dessutom uppskattas 6 200 personer i EU ha dött av en överdos under 2021⁵.

Hotets omfattning och globala räckvidd kräver **kraftfulla och hållbara åtgärder** på EU-nivå och global nivå. Därför föreslår kommissionen en EU-färdplan för att bekämpa narkotikahandel

---

¹ https://www.emcdda.europa.eu/publications/eu-drug-markets_en.

² <https://www.europol.europa.eu/publications-events/main-reports/socta-report>.

³ <https://www.europol.europa.eu/media-press/newsroom/news/dismantling-encrypted-criminal-encrochat-communications-leads-to-over-6-500-arrests-and-close-to-eur-900-million-seized>.

⁴ *The Other Side of the Coin: An Analysis of Financial and Economic Crime* | Europol (europa.eu).

⁵ EMCDDA, *European Drug Report 2023*, https://www.emcdda.europa.eu/publications/european-drug-report/2023/drug-induced-deaths_en.

och organiserad brottslighet. I färdplanen fastställs 17 olika åtgärder på fyra prioriterade områden: stärka motståndskraften hos logistiska nav med en europeisk hamnallians, upplösa kriminella nätverk, öka de förebyggande insatserna och stärka samarbetet med internationella partner. Dessa åtgärder ska genomföras under 2024 och 2025.

2. EU:S STRATEGI OCH INSATSER

I EU:s strategi för att bekämpa organiserad brottslighet 2021–2025⁶ och EU:s narkotikastrategi och handlingsplan för narkotika 2021–2025⁷ (EU:s strategier) fastställs en övergripande EU-politik för att hantera dessa hot med hjälp av gemensamma åtgärder från EU:s och medlemsstaternas sida.

EU håller för närvarande på att genomföra dessa strategier och kommer att fortsätta att arbeta för att uppnå de mål som anges där, vilket understryks i den sjätte lägesrapporten om strategin för EU:s säkerhetsunion⁸. EU:s strategi för att bekämpa organiserad brottslighet bidrar till att intensifiera EU:s gemensamma insatser i kampen mot kriminella nätverk. Samtidigt har EU i och med narkotikastrategin och handlingsplanen för narkotika lagt fram arbetet för en balanserad och tvärvetenskaplig strategi som syftar till att minska narkotikaförsörjningen genom att förbättra säkerheten, minska efterfrågan på narkotika genom förebyggande arbete, behandling och vård samt genom att ta itu med narkotikarelaterade skador. I enlighet med strategin kommer kommissionen under 2024 att inleda en extern utvärdering av genomförandet av narkotikastrategin i syfte att lägga fram rapporten för Europaparlamentet och rådet under våren 2025.

När det gäller **politiska initiativ** har kommissionen lagt fram **flera lagstiftningsförslag** som ska stärka EU-lagstiftningen för att bekämpa kriminella nätverk. Dessa omfattar att stärka direktivet om återvinning och förverkande av tillgångar⁹ och ändra direktiv 2019/1153 som ger behöriga myndigheter tillgång till centraliserade bankkontoregister, vilket underlättar finansiella utredningar¹⁰, samt ett paket för att stärka EU:s regler för bekämpning av penningtvätt¹¹. Kommissionen har också antagit ett förslag om reform av EU:s tullunion¹². Detta kommer avsevärt att stärka tullmyndigheternas kapacitet att stoppa osäkra eller olagliga varor från att komma in i EU och avsevärt förbättra samarbetet mellan tullmyndigheter och brottsbekämpande myndigheter. Dessutom föreslog kommissionen i maj 2023 att EU:s regler för korruptionsbekämpning skulle stärkas¹³.

---

⁶ COM(2021) 170 final.

⁷ COM(2020) 606 final.

⁸ COM(2023) [exakt hänvisning ska anges när den finns tillgänglig].

⁹ COM(2022) 245 final.

¹⁰ COM(2021) 429 final.

¹¹ COM(2021) 421 final, COM(2021) 420 final, COM(2021) 423 final och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/847 av den 20 maj 2015 om information som ska åtfölja överföringar av medel och om upphävande av förordning (EG) nr 1781/2006 (text av betydelse för EES) (EUT L 141, 5.6.2015, s. 1).

¹² COM(2023) 257 final.

¹³ COM(2023) 234 final.

Kapaciteten för brottsbekämpning har utökats genom förstärkningen av **Europols mandat**¹⁴, **förslaget till en kodex** för polissamarbete som ledde till rekommendationer om operativt polissamarbete¹⁵ samt antagandet av direktivet om informationsutbyte mellan brottsbekämpande myndigheter¹⁶. Den föreslagna **översynen av Prümförordningen** kommer att bidra ytterligare till dessa insatser¹⁷.

Under de senaste åren har även **EU:s rättsliga åtgärder** förbättrats: Europeiska åklagarmyndigheten (Eppo)¹⁸ grundades som en oberoende åklagarmyndighet med ansvar för att utreda och lagföra brott mot EU:s ekonomiska intressen och ställa de ansvariga inför rätta. Eppos behörighet omfattar också brott som rör deltagande i en kriminell organisation, om organisationens brottsliga verksamhet är inriktad på att begå brott som påverkar unionens ekonomiska intressen. För att göra det lättare och snabbare för polis och rättsliga myndigheter att få tillgång till den information de behöver, har EU dessutom antagit ett paket om gränsöverskridande tillgång till **elektroniska bevis**¹⁹.

För att stödja EU:s gemensamma insatser mot narkotika har EMCDDA:s mandat stärkts. Detta syftar särskilt till att förbättra myndighetens kapacitet för hotbedömning och tidig varning och att utvidga mandatet till att omfatta blandmissbruk, narkotikamarknader och narkotikatillgång samt narkotikaprekursorer. EMCDDA kommer att byta namn till **Europeiska unionens narkotikamyndighet** och inleda verksamheten under det nya mandatet den 2 juli 2024²⁰. Den nya myndigheten kommer att göra bedömningar av hälso- och säkerhetshot när det gäller syntetiska droger. Myndigheten kommer även att noga övervaka utvecklingen av syntetiska droger i EU och använda denna information för att utveckla motåtgärder. Ett annat viktigt steg är utvecklingen av ett **uropeiskt varningssystem** som snabbt ska informera nationella myndigheter och (potentiella) narkotikamissbrukare när nya farliga ämnen kommer ut på marknaden. Slutligen föreskrivs i det nya mandatet att myndigheten ska undersöka **narkotikaprekursorer** och inrätta ett nätverk av kriminaltekniska och toxikologiska laboratorier för att identifiera nya ämnen och möjliga trender.

---

¹⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/794 av den 11 maj 2016 om Europeiska unionens byrå för samarbete inom brottsbekämpning (Europol) och om ersättande och upphävande av rådets beslut 2009/371/RIF, 2009/934/RIF, 2009/935/RIF, 2009/936/RIF och 2009/968/RIF (EUT L 135 24.5.2016).

¹⁵ COM(2021) 780 final.

¹⁶ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/977 av den 10 maj 2023 om informationsutbyte mellan medlemsstaternas brottsbekämpande myndigheter och om upphävande av rådets rambeslut 2006/960/RIF (EUT L 134, 22.5.2023).

¹⁷ COM(2021) 784 final.

¹⁸ Rådets förordning (EU) 2017/1939 av den 12 oktober 2017 om genomförande av fördjupat samarbete om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten (EUT L 283, 31.10.2017, s. 1).

¹⁹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1543 av den 12 juli 2023 om europeiska utlämnandeorder och europeiska bevarandeorder för elektroniska bevis i straffrättsliga förfaranden och för verkställighet av fängelsestraff eller annan frihetsberövande åtgärd till följd av straffrättsliga förfaranden (EUT L 191, 28.7.2023, s. 118) samt

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1544 av den 12 juli 2023 om fastställande av harmoniserade regler för att utse utsedda verksamhetsställen och rättsliga ombud för insamling av elektroniska bevis i straffrättsliga förfaranden (EUT L 191, 28.7.2023, s. 181).

²⁰ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1322 av den 27 juni 2023 om Europeiska unionens narkotikamyndighet (EUDA) och om upphävande av förordning (EG) nr 1920/2006 (EUT L 166, 30.6.2023).

På **operativ nivå** har EU stärkt sitt stöd till medlemsstaternas brottsbekämpande myndigheter. **Europeiska sektorsövergripande plattformen mot brottshot (Empact)**, den medlemsstatsdrivna, operativa strategin för EU:s inre säkerhet, är nu ett permanent instrument med ökad finansiering. Samarbetet med internationella partner kommer att fortsätta i Empact med stöd av kommissionen. Det **operativa nätverket mot maffialiknande organiserade kriminella grupper** stöder komplexa utredningar mot kriminella högrisknätverk²¹. Redan 2022 ledde detta till utmärkta operativa resultat: 121 gripanden och 12 miljoner euro i kontanta medel beslagtagna. 42 kriminella nätverk identifierades och över 50 brottslingar på hög nivå utreddes och åtalades med stöd av Europol och Eurojust. Nätverket drivs av Belgien 2022–2023 och av Italien 2024–2025 och kommissionen stöder målen och det innovativa tillvägagångssättet för denna nya prioritering och uppmanar alla medlemsstater och internationella partner att delta. Dessutom ledde nedmonteringen av de krypterade kommunikationsnäten **EncroChat, SkyECC och ANOM**, med stöd av Europol, till många gripanden och beslag. Framför allt gav det värdefulla insikter om kriminella nätverks verksamhet och metoder. Europol har gett sitt stöd åt många framgångsrika utredningar som letts av medlemsstaterna, t.ex. **Operation Desert Light** i november 2022²² där en superkartell av kokainhandlare sattes ur spel.

De framgångar som **Centrumet för analys av maritim underrättelseverksamhet beträffande narkotika (MAOC-N)** har haft med att stödja ingripanden till sjöss har hittills lett till att 327 653 ton kokain och 667 344 ton cannabis har beslagtogs²³. Dessutom har Belgien och Tyskland inlett processen för att ansluta sig till MAOC-N. Den reviderade **EU-strategin för sjöfartsskydd²⁴ och dess handlingsplan** bekräftar åtagandet för gemensamma insatser i avreseländer och EU-hamnar, med deltagande av MAOC-N, relevanta myndigheter i medlemsstaterna och kommissionens avdelningar/organ.

Eftersom organiserad brottslighet i princip alltid är gränsöverskridande ökar EU sina partnerskap med tredjeländer, särskilt med de länder som ligger längs de viktigaste leveransvägarna för narkotika. Detta omfattar ett förstärkt samarbete **med Latinamerika och Karibien**, med den nya agendan för förbindelserna mellan EU och Latinamerika och Karibien²⁵, förklaringen från toppmötet mellan EU och Gemenskapen för Latinamerikas och Karibiens stater (Celac) den 17–18 juli 2023²⁶ och samarbetet mellan EU och den latinamerikanska kommittén för inre säkerhet, som bekräftar åtagandet att intensifiera insatserna på områdena rättvisa, säkerhet och kampen mot gränsöverskridande kriminella nätverk. De regionala programmen för tekniskt bistånd, t.ex. **EL PAcCTO, EUROFRONT och COPOLAD III** samt **det globala programmet mot olagliga flöden (Global Illicit Flows Programme)**, har visat sig vara effektiva instrument för att stärka den nationella och regionala kapaciteten att bekämpa organiserad brottslighet.

I **Västafrika** är samarbetet inriktat på att bygga upp kapaciteten hos statliga institutioner och regionala organisationer för att bekämpa narkotikahandel till sjöss. Sedan 2018 har EU infört en

---

²¹ Finansierad genom Fonden för inre säkerhet, 2 miljoner euro för 2024–2025.

²² <https://www.europol.europa.eu/media-press/newsroom/news/heat-rising-european-super-cartel-taken-down-in-six-countries>.

²³ *Statistics – MAOC (N)*.

²⁴ Den reviderade strategin för sjöfartsskydd har översänts till rådet för godkännande.

²⁵ JOIN(2023) 17 final.

²⁶ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12000-2023-INIT/en/pdf>.

rad kompletterande regionala program som syftar till att stödja Ecowas-ländernas insatser för att bekämpa gränsöverskridande organiserad brottslighet och olaglig handel, it-brottslighet samt penningtvätt och finansiering av terrorism²⁷. På **Afrikas horn** bidrar EU:s marina insats Operation Atalanta till att störa narkotikahandeln och vapenhandeln samt till avvärijande, förebyggande och bekämpande av piratdåd och väpnade rån utanför Somalias kust. EU är också fast beslutet att ta itu med olagliga penningflöden genom ett särskilt **Team Europe-initiativ om olagliga finansiella flöden för Afrika söder om Sahara**.

Nordafrika och Mellanöstern är en huvudsaklig källa till, transitpunkt för och destination för olaglig narkotika, och den olagliga narkotikabranschen växer. Program som finansieras av EU, t.ex. **EU4Monitoring Drugs**, har använts för att analysera uppkomsten av nya vägar för narkotikahandel, utökningen av marknaderna på nätet och tillgången till ett bredare spektrum av ämnen.

I **Centralasien** har EU dessutom utformat två viktiga regionala säkerhetsprogram för att genomföra sin strategi och hjälpa de centralasiatiska parterna att hantera vissa av riskerna i samband med narkotikabrott, däribland de som kommer från Afghanistan. **Narkotikahandlingsplanen för Centralasien** (Cadap) bidrar till att minska narkotikamissbruket, med stöd till de centralasiatiska regeringarnas narkotikapolitik, och mer specifikt till att förbättra tillgången till högkvalitativa insatser för att minska efterfrågan på narkotika. **Gränsförvaltningsprogrammet för Centralasien** främjar hållbar ekonomisk utveckling genom integrerad gränsförvaltning, med fokus på kapacitetsuppbyggnad och institutionell utveckling, underlättande av handel, förbättring av gränsförvaltningssystemen och avskaffande av olaglig handel i hela Centralasien.

EU:s samarbete med västra Balkan förblir en prioritering. Det ökade deltagandet av våra partner på västra Balkan i internationella polisinsatser, deras närmare samarbete med Europol genom utstationering av sambandsmän till Europolis huvudkontor, deras deltagande i Empact och deltagande i gemensamma utredningsgrupper har gett betydande operativa resultat. EU kommer att fortsätta att tillhandahålla finansiellt och tekniskt stöd. Det är av avgörande betydelse att alla partner på västra Balkan upprättar fungerande system för tidig varning och nationella narkotikaobservatorier för att förbättra sitt utbyte av uppgifter med EMCDDA och ingå samarbetsavtal med EU-byrån.

Slutligen har sex medlemsstater (Belgien, Tyskland, Frankrike, Italien, Spanien och Nederländerna) inrättat en **koalition mot grov och organiserad brottslighet**, i vilken kommissionen, Europol och Eurojust deltar. Koalitionen har lagt fram flera viktiga operativa åtgärder av gemensamt intresse som allmänt sett ligger i linje med EU:s strategier och inbegriper EU:s byråer, organ och ramar, t.ex. Empact. Åtgärderna är särskilt inriktade på att identifiera operativa behov, stärka säkerheten för logistiknav och sjöfartsskyddet, störa brottsliga penningflöden, stärka brottsbekämpningen med teknik och innovation samt stärka det internationella samarbetet. Kommissionen erkänner koalitionen ansträngningar och lägger fram

---

²⁷ De västafrikanska insatserna för it-säkerhet och kampen mot it-brottslighet (OCWAR-C), de västafrikanska insatserna för att bekämpa penningtvätt och finansiering av terrorism (OCWAR-M) och de västafrikanska insatserna mot människohandel (OCWAR-T).

denna färdplan för att ta detta arbete till nästa nivå och visa på EU:s åtagande att intensifiera ansträngningarna.

3. PRIORITERADE ÅTGÄRDER

Brottslingar är snabba på att anpassa sig till nya möjligheter att tjäna pengar. De är också mycket kapabla att dra nytta av samhällets ökade sammanlänkning och den tekniska utvecklingen. Mot bakgrund av detta ständigt föränderliga fenomen är det viktigt att samla insatserna från kommissionen, den höga representanten, Europaparlamentet, rådet och EU:s byråer och organ kring en uppsättning prioriterade åtgärder. För att åtgärderna ska ge resultat måste de genomföras genom ett effektivt samarbete inom EU, engagemang med våra strategiska internationella partner och ett beslutsamt politiskt åtagande från alla inblandade parter.

Denna färdplan fokuserar på fyra prioriterade områden för ökade insatser.

För det första använder brottslingar logistiknav i EU och länder utanför EU för att genomföra sin olagliga verksamhet och riktar in sig på sårbara personer för att utföra brottslig verksamhet. EU måste därför **stärka logistiknavens motståndskraft** mot att utnyttjas av brottslingar. Detta måste ske genom ett nära samarbete mellan logistiknaven eftersom brottslingar ständigt letar efter den svagaste länken.

För det andra är kriminella nätverk dynamiska och använder sig allt oftare av specialiserade kriminella tjänsteleverantörer, vilket gör att fler aktörer kommer in i bilden. Enskilda gripanden är välbehövliga men inte tillräckliga: Det är mycket viktigt att öka de brottsbekämpande och rättsliga myndigheternas förmåga att **upplösa kriminella nätverk, störa deras affärsmodeller och konfiskera deras vinster**.

En stark inriktning på **förebyggande åtgärder är också nödvändig**: för att förhindra att människor och företag utnyttjas av kriminella nätverk måste vi ta itu med grundorsakerna till den organiserade brottsligheten och vidta åtgärder mot kriminell verksamhet som en permanent lösning. Detta kräver inte bara insatser från de brottsbekämpande myndigheterna, utan även från kommuner och lokalsamhällen.

Slutligen har organiserad brottslighet alltid varit ett globalt fenomen, men den senaste tekniska utvecklingen har utökat möjligheterna för brottslingar att verka globalt och driva sina olagliga verksamheter från länder utanför EU. **Internationellt samarbete** är därför nödvändigt för att störa de kriminella leveransvägarna och stödja förbättringar av både brottsbekämpning och rättsligt samarbete.

3.1. Den europeiska hamnalliansen: stärka motståndskraften hos logistiknav

Logistiknav är viktiga ingångar för att möjliggöra ekonomiskt välstånd i EU, transport av varor över hela EU och en väl fungerande inre marknad. Hamnar bidrar till cirka 75 % av EU:s externa handelsvolym och 31 % av EU:s interna handelsvolym. Varje år går 400 miljarder

passagerare ombord och i land i EU:s hamnar²⁸. Den strategiska roll som logistiknav spelar gör dem dock sårbara för **narkotikasmuggling och utnyttjande av kriminella högrisknätverk** och deras medhjälpare, vilket konstateras i EU:s narkotikastrategi och handlingsplan för narkotika.

Som framgår av den **gemensamma rapporten** från **Europol** och **styrkommittén för säkerhet vid hamnarna i Antwerpen, Hamburg/Bremerhaven och Rotterdam** om kriminella nätverk i EU:s hamnar²⁹ finns det många möjligheter till kriminell infiltration och användning av dessa hamnar för olagliga transporter. Brottslingar använder en mängd olika metoder för att transportera droger via sjötransportcontainrar. Dessa metoder omfattar byte till containrar som kontrolleras mindre ofta, användning av stulna containerreferenskoder (PIN-bedrägeri), kloning av containerregistreringsnummer och användning av extraktionsteam som väntar på lämpliga tillfällen att hämta en försändelse. Dessa vanliga metoder förlitar sig på **korruption** för att lyckas, eftersom kriminella nätverk använder insiders i hamnarna för att organisera transporten av containrar med narkotika och olagliga varor till EU³⁰.

Kriminella nätverk anpassar snabbt sina leveransvägar till mindre skyddade eller mindre hamnar. För att stärka säkerheten vid logistiknav krävs därför **en gemensam EU-strategi** där de berörda parterna arbetar tillsammans på ett samordnat sätt. Effektiva åtgärder för att skydda hamnarna börjar med en **tydlig bedömning av nuvarande luckor och svagheter**. Kommissionen har därför inlett en **tematisk Schengenutvärdering om narkotikahandel i hamnar**. Detta kommer att resultera i en utvärderingsrapport med bästa praxis 2023 och ett förslag till rådets rekommendationer i början av 2024.

Dessutom kommer bekämpning av narkotikahandel – inklusive störning av narkotikahandel efter ankomst till hamnarna – att ingå i **två studier som kommissionen** har inlett 2023 om **sjöfartsdata** och om **brottsbekämpningsbehov inom järnvägs- och vägtransport**, vars resultat kommer att förväntas 2024.

För att genomföra dessa och andra resultat och bästa praxis föreslår kommissionen att hamnarnas motståndskraft ska stärkas genom **en europeisk hamnallians**. Detta kommer att kräva mobilisering av tullmyndigheterna som den första försvarslinjen mot olaglig handel, bättre samarbete mellan brottsbekämpande myndigheter för att upplösa de kriminella nätverk som ligger bakom narkotikahandeln och inrättande av ett offentlig-privat partnerskap för att kombinera insatser för att bekämpa narkotikahandeln och skydda logistik, informationsteknik, mänskliga resurser och operativa processer mot kriminell infiltration.

---

²⁸ Europeiska kommissionen, generaldirektoratet för rörlighet och transport, *Assessment of potential of maritime and inland ports and inland waterways and of related policy measures, including industrial policy measures – Final report* (inte översatt till svenska), Europeiska unionens publikationsbyrå, 2020, <https://data.europa.eu/doi/10.2832/03796>.

²⁹https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/Europol_Joint-report_Criminal%20networks%20in%20EU%20ports_Public_version.pdf.

³⁰ Ibid.

Åtgärd 1: Mobilisering av tullmyndigheterna mot narkotikahandel

Huvudsakliga aktörer: kommissionen, Europeiska byrån för bedrägeribekämpning, medlemsstaterna (särskilt tullmyndigheterna)

Medlemsstaternas tullmyndigheter är den första försvarslinjen vid EU:s yttre gränser för att skydda EU från olaglig handel, garantera medborgarnas säkerhet och skydda unionens ekonomiska intressen³¹. I detta sammanhang, där **nästan 70 % av alla narkotikabeslag som görs av tullmyndigheterna sker i EU:s hamnar**, är det viktigt att stärka det praktiska samarbetet mellan tullmyndigheterna, som måste agera som en enhet, och andra berörda parter, särskilt polismyndigheterna. För att försvara EU:s gränser bör tullen fortsätta att använda tillgängliga strategier och verktyg för riskhantering och kontroll på ett effektivt sätt.

Genom den europeiska hamnalliansen, och med finansiering från tullprogrammet³², kommer kommissionen därför att inrätta en **ram som underlättar effektiv riskhantering och tullkontroller i samband med smuggling av olaglig narkotika och narkotikaprekursorer** för att säkerställa tullmyndigheternas samarbete tillsammans med kommissionen. Som ett första steg kommer en **särskild projektgrupp** att inrättas med företrädare för medlemsstaternas tullmyndigheter på förvaltnings- och expertnivå. Projektgruppen kommer att kartlägga situationen på plats, arbeta för en gemensam förståelse och samordnad strategi, identifiera luckor och svagheter i tulltillsynen, utarbeta en hot- och riskbedömning, fastställa gemensamma målkriterier och utbyta bästa praxis.

Detta kommer att bana väg för ännu mer samordnade och effektiva tullkontroller genom att man fastställer **gemensamma riskkriterier** och **prioriterade tullkontroller** på EU-nivå. Kommissionen kommer att föreslå dessa för genomförande i medlemsstaterna och kombinera EU:s och nationella riskhanteringsverktyg. Dessa prioriterade kontroller kommer att förbättra realtidsanalys, samarbete och samverkan mellan medlemsstaterna och tillhandahålla lösningar för att täcka upp blinda fläckar i hamnarna och leveranskedjan. Kontrollerna kommer också att testa en metod för strukturerat informationsutbyte (interoperabilitet eller en ram för systematiskt datautbyte) för att stödja kampen mot olaglig handel med narkotika och prekursorer.

Som en fortsättning på denna åtgärd och från och med mitten av 2024 kommer kommissionen att inrätta en **ny expertgrupp** inom ramen för tullprogrammet. Denna grupp kommer att få en särskild budget och resurser och bygga vidare på metoderna och framgångarna hos ett av dess mest produktiva och operativa expertgrupper³³. Utvecklingen av projektgruppen till denna nya expertgrupp kommer att säkerställa att de samordnade tullåtgärderna blir mer flexibla, både

---

³¹ Rådets resolution om tullsamarbete på det brottsbekämpande området och dess bidrag till EU:s inre säkerhet.

³² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/444 av den 11 mars 2021 om inrättande av ett tullprogram för samarbete i tullfrågor (EUT L 87, 15.3.2021).

³³ Celbet (tullexpertgruppen för östra och sydöstra landsgränsen) är en expertgrupp i medlemsstaterna som samlar de 11 medlemsstater som rör om de östra och sydöstra yttre landgränserna (BG, FI, EE, EL, HR, HU, LT, LV, PL, SK, RO). Den finansieras genom tullprogrammet. Den har varit särskilt effektiv när det gäller att leverera operativa lösningar på plats, har dokumenterad erfarenhet av att samarbeta med andra brottsbekämpande myndigheter och säkerställer i slutändan att tullkontroller utförs på ett harmoniserat sätt vid EU:s landgränser.

tematiskt och geografiskt. Det kommer att bygga på förbättrat operativt samarbete, inte bara i hamnar utan även vid andra gränser (land, luft). Detta beror på att en effektiv strategi mot narkotikasmuggling kräver samordnade EU-åtgärder som omfattar alla transportsätt. Detta tillvägagångssätt skulle också bidra till ett effektivare operativt samarbete med tredjeländer och andra brottsbekämpande myndigheter.

Från och med 2024 kommer kommissionen dessutom att använda **instrumentet för ekonomiskt stöd för tullkontrollutrustning**³⁴ för att stödja denna EU-prioritering genom att anslå **mer än 200 miljoner** euro för att finansiera toppmodern utrustning som kan hjälpa tullmyndigheterna att skanna containrar och andra transportmedel och därigenom öka effektiviteten i tullens riskhantering och kontroller avseende olaglig narkotika och narkotikaprekursorer. Detta omfattar stöd till tulllaboratorierna som också kommer att få utrustning för att analysera narkotika och ta itu med de ökande utmaningarna som designade prekursorer innebär.

Åtgärd 2: Stärka brottsbekämpande insatser i hamnar

Huvudsakliga aktörer: medlemsstaterna, kommissionen, Europeiska byrån för bedrägeribekämpning, Europol, Eurojust, Eppo

Om strategin mot narkotikahandel ska bli framgångsrik kan den inte bara avse logistiknav eller någon annan del av narkotikaleveranskedjan. I takt med att EU kollektivt ökar effektiviteten när det gäller att tidigt upptäcka olaglig narkotika är det viktigt att **se till att narkotikahandeln utreds grundligt och aktörerna åtalas för att visa att detta brott inte lönar sig**. Detta kan göras genom att man riktar in sig på gärningsmännen och de nätverk som de ingår i. Samordnad brottsbekämpning är avgörande för att utreda de kriminella nätverk som ligger bakom beslagen. I vissa fall skulle t.ex. polismyndigheter kunna välja att bevaka containrar i övervakningssyfte i samordning med tullen, i stället för att omedelbart beslagta innehållet. En annan möjlighet är att inleda digitala undersökningar för att upptäcka eventuellt missbruk av de programvarukontrollsystem som används i hamnarna. Dessutom skulle de brottsbekämpande myndigheterna kunna utreda korruptionsanklagelser, bland annat genom att fungera som kontaktpunkt för visselblåsare.

Kommissionen kommer att fortsätta att stödja **Empact** och dess verksamhet som en plattform för en helhetssyn på narkotikahandeln. Kommissionen kommer också att fortsätta att främja samarbetet inom Empact som en av de viktigaste katalysatorerna för utvecklingen av den europeiska hamnalliansen.

I Empact finns det två operativa prioriteringar där polis och tull samarbetar för att bekämpa narkotikahandel: **Cannabis, kokain och heroin (CCH) samt syntetiska droger och nya**

---

³⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1077 av den 24 juni 2021 om inrättande, som en del av Fonden för integrerad gränsförvaltning, av instrumentet för ekonomiskt stöd för tullkontrollutrustning (EUT L 234, 2.7.2021).

psykoaktiva ämnen (SYN-NPS). Här fortsätter de brottsbekämpande myndigheterna att utreda och utbyta underrättelser om narkotikaproduktion och upptäckt, smuglingsvägar och metoder inom nätverk för narkotikahandel, vilka kan användas för att utarbeta målinriktningskriterier och riskprofiler. Åtgärderna omfattar ett mer strukturerat och systematiskt utbyte av relevant riskinformation, förstärkning av den strategiska och taktiska underrättelsebildningen av missbruk av lagliga affärsstrukturer, upptäckt och avveckling av hemliga laboratorier som deltar i produktion och export av syntetiska droger och nya psykoaktiva ämnen samt genomförande av särskilda gränsöverskridande insatser inriktade på förflyttningar av kokain, cannabis, heroin, syntetiska droger och nya psykoaktiva ämnen. Med tanke på narkotikahandelns globala karaktär samordnar, uppmuntrar och stöder kommissionen internationellt deltagande kring dessa två prioriteringar. För närvarande deltar 18 tredjeländer i CCH och 13 tredjeländer i SYN-NPS. Under 2024–2025 kommer kommissionen att stärka samarbetet genom att ge **mer stöd för att ytterligare integrera länder utanför EU** när det gäller dessa två prioriteringar. Ett aktivt deltagande av medlemsstaternas och tredjeländers tullmyndigheter kommer att vara oumbärligt.

Kommissionen kommer också att fortsätta att stödja och utveckla de två laboratorienätverken (det **europiska nätverket av tulllaboratorier** och det **europiska nätverket av kriminaltekniska institut**). Dessa laboratorier hjälper polisen och tullen i deras utredningar och kontroller och kommer att uppmuntra till ökat samarbete mellan laboratorier och de brottsbekämpande myndigheterna. Dessutom ger teknik som härrör från EU:s Horisont 2020-projekt brottsbekämpande myndigheter nya möjligheter, vilket möjliggör effektivare upptäckt av olaglig narkotika och prekursorer vid gränserna³⁵.

Åtgärd 3: Ett offentlig-privat partnerskap mot narkotikasmuggling och kriminell infiltration

Huvudsakliga aktörer: kommissionen, medlemsstaterna, Europol, EMCDDA, offentliga och privata intressenter

Många offentliga och privata aktörer, från **hamnmyndigheter till rederier och andra tjänsteleverantörer**, spelar en avgörande roll för att skydda **hamnarnas säkerhet**. De är den första kontaktpunkten i kampen mot narkotikasmuggling och kriminell infiltration. Detta beror på att de använder processer, system och utrustning som skulle kunna bidra till att identifiera insiderhot genom hela sjöfartsleveranskedjan, från lokalisering av försändelsernas ursprung till transit- och omlastningsnav fram till slutdestinationen. Hamnmyndigheter och privata rederier behöver vara medvetna om sin roll i kampen mot narkotikahandel och kriminell infiltration. De bör ha de verktyg som krävs för att spära containrar och säkra hamnområden med kameror, sensorer och skannrar. De bör också ha möjlighet att kontrollera och granska sina anställda ordentligt för att undvika försök till korruption genom kriminella nätverk.

De kan dock inte göra det på egen hand. För att undvika narkotikahandel och kriminell infiltration krävs samarbete i EU. **Genom att föra samman den privata sektorn och de**

---

³⁵ Border detection of illicit drugs and precursors by highly accurate electrosensors | BorderSens | Project | Fact Sheet | H2020 | CORDIS | European Commission (europa.eu).

brottsbekämpande myndigheterna kan man bidra till att identifiera och genomföra operativa och konkreta lösningar för att förhindra att kriminella nätverk infiltrerar EU:s hamnar och utnyttjar dem för narkotikasmuggling. I detta sammanhang förespråkar kommissionen ett fullständigt och noggrant genomförande och upprätthållande av den relevanta EU-lagstiftningen³⁶ (inklusive säkerhetsprovning eller bakgrundskontroller av nyckelpersoner i personalen).

För att stärka motståndskraften hos logistiknav kommer kommissionen att sammanföra alla relevanta offentliga och privata aktörer till ett **offentlig-privat partnerskap**: Medlemsstater, lokala myndigheter, brottsbekämpande myndigheter, inklusive tullmyndigheter, EU-organ och privata operatörer i hamnarna. Genom att dra nytta av den offentliga och privata sektorns sakkunskap och erfarenhet kommer alliansen att främja bästa praxis och tillbörlig aktsamhet. Den kommer att införa samordnade åtgärder för att intensifiera insatserna mot narkotikahandel och skydda logistiknav från kriminell infiltration. Alliansens arbete kommer att inriktas på utbyte av strategisk och operativ information. Kommissionen kommer att undersöka hur informationsutbytet mellan medlemmarna i alliansen kan ske på effektivast möjliga sätt.

3.2. Upplösning av kriminella högrisknätverk

Kriminella nätverk har utvecklats snabbt för att uppnå stora ekonomiska vinster. Den ökande komplexiteten och flexibiliteten i det kriminella landskapet gör utredningar av organiserad brottslighet särskilt utmanande då en medlem i ett nätverk lätt kan ersättas av andra när han eller hon grips. Dessutom använder kriminella nätverk sofistikerade metoder för att dölja sina tillgångar från upptäckt. De använder sig av förmedlare på hög nivå, som driver parallella underjordiska system, som hawala, som står utanför det formella finansiella systemet³⁷.

Såsom anges i EU:s strategi mot organiserad brottslighet **måste kriminella nätverk upplösas** för att det verkligen ska gå att göra skillnad i kampen mot organiserad brottslighet. Detta kräver en bättre underrättelsebild, specialiserade och välutbildade underrättelseorgan med rätt verktyg, effektiva, målinriktade och samordnade åtgärder som vidtas av brottsbekämpande och rättsliga myndigheter samt en robust rättslig ram mot organiserad brottslighet som de kan verka inom.

Åtgärd 4: Kartläggning av de kriminella nätverk som utgör de största hoten mot samhället

Huvudsakliga aktörer: kommissionen, medlemsstaterna, Europol, Eurojust och Cefpol

För att få största möjliga effekt bör de brottsbekämpande och rättsliga myndigheterna ägna särskild uppmärksamhet åt **de nätverk som utgör de största hoten mot vårt samhälle och allmänheten**. Dessa kriminella högrisknätverk använder korrupcion, infiltrerar den legala

---

³⁶ Se Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 725/2004 av den 31 mars 2004 om förbättrat sjöfartsskydd på fartyg och i hamnanläggningar (EUT L 129, 29.4.2004, s. 6) och Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/65/EG av den 26 oktober 2005 om ökat hamnskydd (EUT L 310, 25.11.2005, s. 28).

³⁷ [The Other Side of the Coin: An Analysis of Financial and Economic Crime | Europol \(europa.eu\)](#).

ekonomin, begår våldshandlingar, inklusive hot, och driver parallella underjordiska finansiella system.

För att komma åt dessa kriminella organisationer krävs ett paradigmskifte: **skifta fokus från enskilda brottslingar och specifika brott till att utreda och åtala nätverk som helhet. Den nya prioriteringen i Empact, det vill säga fokus på kriminella högrisknätverk**, har lagt grunden för detta gemensamma arbete, som för samman brottsbekämpande och rättsliga myndigheter i EU:s medlemsstater och internationella partner (inklusive 37 länder utanför EU 2023), med stöd av EU:s institutioner, byråer och organ.

Som nästa steg kommer Europol, med stöd av medlemsstaterna, att genomföra **en kartläggning i början av 2024 för att identifiera de kriminella nätverk** som utgör de största hoten, oavsett om de är verksamma i eller utanför EU. Detta kommer även att bidra till att identifiera nyckelmedlemmar eller möjliggörande aktörer i kriminella högrisknätverk. Kartläggningen kommer att avsevärt **förbättra underrättelsebilden** av brottsligheten, vilket kan utnyttjas för särskilda hotbedömningar och bidra till prioritering av utredningar. Kartläggningen bör **uppdateras regelbundet** så att myndigheterna är medvetna om förändringar i nätverkens verksamhet och metoder. Vidare bör kommissionen, medlemsstaterna och Europol arbeta med Empact för att utveckla **gemensamma indikatorer och bedömningar** för att möjliggöra jämförbarhet av uppgifter senast 2025. Dessutom kommer kommissionen att undersöka möjligheterna för EU att skapa synergier med Interpols kriminalunderrättelseanalys.

Åtgärd 5: Ett nätverk av specialiserade åklagare och domare för att upplösa kriminella nätverk

Huvudsakliga aktörer: Eurojust, Europol och medlemsstaterna.

Kriminella nätverk och deras olagliga verksamhet **sträcker sig ofta över olika jurisdiktioner**, men detta är inte alltid känt när utredningar inleds i en medlemsstat. Även om utredarna är medvetna om det kriminella nätverkets geografiska utbredning ställs de inför **praktiska hinder**. Dessa hinder inbegriper svårigheter att identifiera deras motsvarigheter i andra medlemsstater eller otillräcklig medvetenhet om särskilda regler i andra medlemsstater, till exempel om villkoren för att vidta utredningsåtgärder.

För att upplösa kriminella nätverk och deras affärsmodeller inom hela EU måste myndigheterna **bygga upp förtroende och kontakter** för att utbyta information i ett tidigt skede och inleda parallella utredningar i de medlemsstater där kopplingar identifieras. Under hela förfarandet är det viktigt att de berörda rättsliga myndigheterna för en dialog med varandra i syfte att se till att utredningsstrategierna är enhetliga och för att påskynda den gränsöverskridande bevisinsamlingen.

För att stärka informationsutbytet och samarbetet mellan rättsliga myndigheter vid **komplicerade gränsöverskridande utredningar** av organiserad brottslighet bör ett **nätverk av specialiserade åklagare och domare från medlemsstaterna inrättas med stöd av Eurojust**. Nätverket kommer att vara ett centrum för specialiserad expertis som stöder rättsliga myndigheter och underlättar utbytet av expertis, bästa praxis och annan kunskap om utredning och lagföring av

organiserad brottslighet. Det kommer att främja dialogen mellan de olika berörda nationella myndigheterna, tillhandahålla ett forum för att diskutera juridiska och praktiska problem och främja användningen av Eurojust i gränsöverskridande ärenden som avser organiserad brottslighet.

Åtgärd 6: Underlätta finansiella utredningar

Huvudsakliga aktörer: kommissionen, medlemsstaterna, Europol, Eurojust och Cepol

Eftersom den organiserade brottsligheten prioriterar att göra vinst är **”följa pengarna”-strategin** det effektivaste sättet att beröva brottslingarna deras stora olagliga vinster. I rådets slutsatser om förbättrade finansiella utredningar för att bekämpa grov och organiserad brottslighet³⁸ åtog sig medlemsstaterna att **förbättra de finansiella utredningarna** som en avgörande del av kampen mot organiserad brottslighet. Europaparlamentets och rådets kommande antagande av kommissionens förslag om **förverkande och återvinning av tillgångar** kommer att främja systematiska finansiella utredningar. Dessa undersökningar kommer att underlättas av det nyligen ingångna avtalet om **sammankoppling av bankkontoregister** samt av de skärpta **reglerna om bekämpning av penningtvätt**. När lagstiftningspaketet om bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism har antagits kommer den framtida penningtvättsmyndigheten att ge operativt stöd till finansunderrättelseenheter när de genomför gemensamma analyser. Detta kommer att bidra till en mer effektiv upptäckt och analys av gränsöverskridande ärenden.

Som ett komplement till reglerna avseende penningtvätt har vissa medlemsstater inrättat **offentlig-privata partnerskap** som möjliggör **utbyte av operativ information mellan myndigheter och banker samt finans- och kreditinstitut**. Dessa partnerskap hjälper privata organ, som ligger i framkant när det gäller att identifiera olagliga finansiella flöden bland miljarder dagliga transaktioner, att upptäcka verksamhet som är svår att hitta. För att underlätta utvecklingen av denna typ av samarbete mellan medlemsstaterna kommer Europol's offentlig-privata partnerskap mellan finansunderrättelseenheter att, inom ramen för Europol's mandat, utarbeta en **plan** med en sammanfattning av de rättsliga ramarna och praktiska åtgärder som vidtagits i medlemsstaterna och tredjeländer **för att upprätta partnerskap mot penningtvätt** senast i mitten av 2024. Denna plan bör ta hänsyn till bästa praxis och de rättsliga överväganden som anges i arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar om detta ämne³⁹ och resultatet av förhandlingarna om paketet om bekämpning av penningtvätt. Den bör särskilt bygga på de åtgärder som medlemsstaterna redan har vidtagit för att se till att utbytet av personuppgifter begränsas till vad som är nödvändigt och proportionerligt i förhållande till syftet att förebygga, upptäcka och utreda penningtvättsbrott och de skyddsåtgärder som fastställts för att skydda personuppgifter.

---

³⁸ ST 8927/20, <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8927-2020-INIT/sv/pdf>.

³⁹ Arbetsdokument från kommissionens avdelningar *On the use of public-private partnerships in the framework of preventing and fighting money laundering and terrorist financing*, Bryssel, 27.10.2022, SWD(2022) 347 final.

De brottsbekämpande myndigheterna bör använda **parallella finansiella utredningar** mer systematiskt när de utreder organiserad brottslighet. För att genomföra komplexa finansiella utredningar krävs dock specialiserad expertis, kapacitet och tekniska verktyg. **Europols centrum för bekämpning av finansiell och ekonomisk brottslighet**, som under 2022 stödde över 400 finansiella utredningar⁴⁰, och Eurojust, som förser behöriga myndigheter med riktlinjer och bästa praxis för återvinning av olagliga tillgångar, är avgörande för att stödja medlemsstaterna. I synnerhet kan centrumet ge värdefullt stöd till gemensamma aktiviteter om undersökningar av underjordisk bankverksamhet. Dessutom kan **Cepols utbildningskapacitet** hjälpa medlemsstaterna att öka de brottsbekämpande myndigheternas kompetens och sakkunskap i finansiella utredningar.

För att skapa en finansiell profil för ett kriminellt nätverk behöver man sammanställa och analysera olika informationskällor, inklusive information om kryptotillgångar, som narkotikahandelsgrupper ofta använder för att dölja sina finansiella spår. Det kräver även att de insamlade uppgifternas olika format harmoniseras, att enheter identifieras i ostrukturerade dataset och att ett stort antal personer korsmatchas. Vissa medlemsstater, t.ex. Lettland, Slovenien och Spanien, har utvecklat eller håller på att utveckla egna **verktyg för analys av finansiella transaktioner** i detta syfte. Verktøget **ma³tch i FIU.net**, som kommissionen har varit värd för och förvaltat sedan 2021, gör det möjligt för finansunderrättelseenheter att korsmatcha pseudonymiserad information (t.ex. avseende transaktioner) och i realtid fastställa om en annan enhet redan känner till en person. Om så är fallet kan de utbyta information med varandra och förbereda åtal tillsammans. Finansunderrättelseenheter uppmanas med eftertryck att använda ma³tch-funktionen i FIU.net till fullo.

Inom ramen för **programmet Horisont Europa** kommer kommissionen dessutom att offentliggöra en inbjudan till forskning och innovation om säkerhet i juni 2024 som kommer att ge ytterligare finansieringsmöjligheter för utveckling och användning av specifika verktyg för att genomföra effektiva finansiella utredningar⁴¹.

Åtgärd 7: Underlätta digitala utredningar

Huvudsakliga aktörer: kommissionen, medlemsstaterna, Europol, Eurojust och Cepol

I takt med att våra vardagliga aktiviteter i allt högre grad flyttar ut på nätet, gör även olagliga aktiviteter det. Utredarna ställs inför det faktum att brottslingar har varit snabba med att utnyttja de möjligheter som världen på nätet erbjuder och fortsätter att använda mer och mer avancerad teknik för att uppnå sina mål. Kommissionen strävar därför efter att undersöka flera arbetsområden för att bemöta denna utveckling. **Högnivågruppen för tillgång till data för effektiv brottsbekämpning** inrättades av kommissionen i juni 2023⁴². Högnivågruppen består

⁴⁰ <https://www.europol.europa.eu/about-europol/european-financial-and-economic-crime-centre-efecc>.

⁴¹ <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/topic-details/horizon-cl3-2024-fct-01-08>.

⁴² COM(2023) 3647 final.

av brottsbekämpande och rättsliga myndigheter, experter på dataskydd, integritet och cybersäkerhet, den privata sektorn, icke-statliga organisationer och den akademiska världen. Gruppen utforskar utmaningar som brottsbekämpande myndigheter möter i sitt dagliga arbete och potentiella lösningar för att övervinna dem, i syfte att säkerställa lämplig tillgång till data, bekämpa brott och förbättra den allmänna säkerheten i den digitala tidsåldern. Gruppen kommer att **lägga fram en rapport under 2024** med tekniska, operativa eller rättsliga rekommendationer.

Kommissionen bidrar också till att öka **kapaciteten hos medlemsstaternas myndigheter att genomföra digitala utredningar** genom att stödja den europeiska utbildningsgruppen för it-brottslighet⁴³ i arbetet med att ta fram utbildningsresurser. Denna grupp har utbildat minst 1 000 poliser under de senaste tre åren. Dessutom finansierar kommissionen den europeiska föreningen för utveckling av teknik för bekämpning av it-brottslighet⁴⁴ när det gäller utvecklingen av digitala verktyg till stöd för utredningar vilka sedan görs tillgängliga kostnadsfritt för EU:s brottsbekämpande myndigheter och Europol. Eurojust stöder kampen mot it-brottslighet genom det europeiska rättsliga nätverket mot it-brottslighet med strategiskt stöd och bästa praxis.

Själva narkotikahandeln sker också på nätet, både på darknet-marknader och den synliga delen av internet, såsom via sociala medier. Det finns stora utmaningar när det gäller att ta itu med denna typ av narkotikahandel. Kommissionen kommer att arbeta för att bekämpa olaglig narkotikahandel på nätet, bland annat genom samarbete med den privata sektorn via **EU:s internetforum**. Forumet kommer under 2024 att presentera ett **kunskapspaket** som syftar till att hjälpa sociala medieföretag att bättre moderera narkotikarelaterat innehåll på sina plattformar. Dessutom kommer kommissionen under 2024 att utveckla ett **it-verktyg** för att hjälpa brottsbekämpande myndigheter att **övervaka darknet** i syfte att bekämpa narkotikahandel⁴⁵. Slutligen kommer kommissionen inom ramen för programmet Horisont Europa att finansiera ett säkerhetsforskningsprojekt som använder artificiell intelligens i kampen mot olaglig produktion av och handel med narkotika från och med november 2023.

Åtgärd 8: Utnyttja potentialen i registreringar i Schengens informationssystem

Huvudsakliga aktörer: kommissionen, medlemsstaterna, Europol

Utbyte av operativ information över gränserna är avgörande för att upptäcka och gripa brottslingar. Funktionerna i Schengens informationssystem (SIS) – genom en ny rättslig ram som trädde i kraft i mars 2023⁴⁶ – hjälper till att förhindra brottslingar och terrorister från att röra sig

---

⁴³ <https://www.ecteg.eu/>.

⁴⁴ <https://www.eactda.eu/>.

⁴⁵ Genomförande av den förberedande åtgärden om EU-samordnad övervakning av darknet för att motverka brottslig verksamhet som föreslagits av Europaparlamentet, med deltagande av EMCDDA och Europol, i linje med EU:s narkotikastrategi och handlingsplan för narkotika.

⁴⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1862 av den 28 november 2018 om inrättande, drift och användning av Schengens informationssystem (SIS) på området polissamarbete och straffrättsligt samarbete, om ändring och upphävande av rådets beslut 2007/533/RIF och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1986/2006 och kommissionens beslut 2010/261/EU (EUT L 312, 7.12.2018, s. 56).

inom eller komma in i EU utan att upptäckas. Det uppdaterade SIS innehåller nya kategorier av registreringar och biometriska uppgifter (handavtryck, fingeravtryck och DNA-uppgifter) för att korrekt identifiera personer som reser under falsk identitet och information om de bilar eller andra föremål som de använder. Nya registreringar om personer och föremål för diskreta kontroller, undersökningskontroller eller särskilda kontroller gör det möjligt för myndigheterna att samla in riktad information om personer som är misstänkta för grov eller organiserad brottslighet eller terrorism.

Dessutom tillåter Europols nyligen stärkta mandat byrån att stödja medlemsstaterna i behandlingen av uppgifter som överförs av länder utanför EU eller internationella organisationer. Europol kan också föreslå att medlemsstaterna lägger in informationsregistreringar i SIS⁴⁷.

Medlemsstaterna uppmanas därför starkt att fullt ut använda de verktyg som finns tillgängliga i SIS för att bekämpa grov och organiserad brottslighet. Det är särskilt viktigt att medlemsstaterna gör registreringar om medlemmar i kriminella högrisknätverk eller underlättande aktörer i systemet och rapporterar träffar till Europol. I mars 2023 inledde kommissionen en **studie som ska undersöka, bedöma och föreslå olika alternativ** för att förnya de nationella kontorens (Sirenekontorens) utbyte av tilläggsinformation om SIS-registreringar i syfte att möjliggöra en bättre användning av denna information. År 2026 kommer kommissionen att genomföra en övergripande utvärdering av det centrala SIS, utbytet av tilläggsinformation mellan nationella myndigheter, inklusive en bedömning av det automatiserade systemet för identifiering av fingeravtryck, samt SIS-informationskampanjer.

Åtgärd 9: Mot en mer robust rättslig ram mot organiserad brottslighet

Huvudsakliga aktörer: kommissionen, Europaparlamentet, rådet och den höga representanten

En effektiv rättslig ram på EU-nivå är nödvändig för att ge de brottsbekämpande och rättsliga myndigheterna de verktyg som krävs för att bekämpa organiserad brottslighet. En studie som offentliggjordes i februari 2023 med en bedömning av effektiviteten i 2008 års rambeslut om organiserad brottslighet⁴⁸ visade på **stora skillnader mellan medlemsstaterna när det gäller brott, påföljder och utredningsverktyg** i samband med deltagande i en kriminell organisation. Dessa skillnader skapar hinder i det gränsöverskridande samarbetet och kan avskräcka myndigheterna från att utreda kriminella nätverk och deras medlemmar.

För att åtgärda de identifierade bristerna kommer kommissionen att samarbeta med medlemsstaterna, Europaparlamentet, EU:s byråer och organ samt andra berörda parter för att

---

⁴⁷ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/991 av den 8 juni 2022 om ändring av förordning (EU) 2016/794 vad gäller Europols samarbete med privata parter, Europols behandling av personuppgifter till stöd för brottsutredningar och Europols roll inom forskning och innovation (EUT L 169, 27.6.2022, s. 1).

⁴⁸ Rådets rambeslut 2008/841/RIF av den 24 oktober 2008 om kampen mot organiserad brottslighet (EUT L 300, 11.11.2008).

stärka den **rättsliga ramen mot organiserad brottslighet** och dess genomförande. Vid en bedömning av den befintliga rättsliga ramen kommer man också att behöva titta på **harmoniserade rättsliga definitioner** av organiserad brottslighet och anpassa dem till verkligheten för kriminella nätverk och deras nyckelmedlemmar för att säkerställa **avskräckande påföljder** för deltagande i eller ledning av en kriminell organisation. För att de behöriga myndigheterna bättre ska kunna upptäcka och utreda organiserad brottslig verksamhet bör man i översynen undersöka åtgärder som säkerställer att myndigheterna har tillgång till lämpliga **särskilda utredningstekniker**. Man bör diskutera behovet av ytterligare åtgärder, t.ex. **nationella strategier för organiserad brottslighet** och **specialiserade enheter** med expertis från flera discipliner för att hantera komplexa utredningar. Vidare bör man undersöka om åtgärder på EU-nivå skulle vara nödvändiga för att underlätta samarbetet mellan **kronvittnen**.

När det gäller olaglig narkotikahandel kommer **rådets rambeslut 2004/757/RIF om minimibestämmelser för brottsrekvisit och påföljder för olaglig narkotikahandel**⁴⁹ att utvärderas under 2024. Reglerna, särskilt de om straffrättsliga påföljder, skulle kunna ändras, moderniseras och förstärkas.

Ytterligare överväganden bör göras på EU-nivå om huruvida andra åtgärder skulle kunna vara relevanta för att begränsa möjligheten för medlemmar i kriminella nätverk att få tillträde till EU:s inre marknad. Vissa åtgärder, som har tillämpats av tredjeländer, skulle kunna vara ett värdefullt komplement till brottsbekämpande insatser genom att de avskär brottslingar från de medel som gör det möjligt för dem att infiltrera ekonomin och begränsar deras förmåga att verka över gränserna, särskilt när den misstänkte befinner sig utanför EU.

3.3. Förebyggande åtgärder

Kommissionen anser att **brottsförebyggande åtgärder är en integrerad del av en långsiktig strategi för att bekämpa organiserad brottslighet**. EU:s brottsförebyggande politik fokuserar på att skapa tekniska eller administrativa hinder som hindrar individer från att begå brott. Dessutom främjar den utbyte av erfarenheter och bästa praxis som minskar faktorer som uppmuntrar till brott och återfall, inbegripet insatser för att förhindra att människor hamnar i utsatta situationer som kan leda dem till kriminellt beteende. Förebyggande arbete är en integrerad del av EU:s säkerhetspolitik och omfattar narkotika⁵⁰, korruption⁵¹, it-brottslighet⁵² och många andra områden.

En **sektorsövergripande och interinstitutionell strategi** för brottsförebyggande bör inbegripa ett nära samarbete med lokala myndigheter och civilsamhället. Detta kan bidra till att minska sannolikheten för brottslig verksamhet genom att bygga hinder, öka medvetenheten hos

---

⁴⁹ Rådets rambeslut 2004/757/RIF av den 25 oktober 2004 om minimibestämmelser för brottsrekvisit och påföljder för olaglig narkotikahandel (EUT L 335, 11.11.2004, s. 8).

⁵⁰ COM(2020) 606 final.

⁵¹ COM(2023) 234 final.

⁵² https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/internal-security/cybercrime_en.

potentiella offer och stödja utsatta individer och samhällen för att minska risken för att hamna i kriminalitet. Kommissionen hjälper medlemsstaterna och lokala beslutsfattare och yrkesverksamma att **främja evidensbaserade strategier och verktyg för att förebygga brott**. Kommissionen betonar också behovet av att beslutsfattare och yrkesverksamma på EU-nivå, nationell nivå och lokal nivå **förenas och utbyter information** genom tydligt angivna och väletablerade spridnings- och kommunikationskanaler.

Åtgärd 10: Förebygga organiserad brottslighet genom administrativa åtgärder

Huvudsakliga aktörer: kommissionen, medlemsstaterna, Europol, det europeiska nätverket för ett administrativt tillvägagångssätt

Mer än 80 % av de kriminella nätverk som i dag är aktiva i EU använder lagliga företagsstrukturer för sin brottsliga verksamhet⁵³. De startar t.ex. småföretag för att tvätta sina olagliga vinster eller deltar i offentliga upphandlingar och vilseleder offentliga institutioner. Därför är det viktigt att **administrativa myndigheter är medvetna** om den viktiga roll de kan spela i kampen mot den organiserade brottsligheten. Dessutom måste **lämpliga förfaranden införas** på nationell och lokal nivå för att stänga en verksamhet, utföra bakgrundskontroller innan tillstånd, anbud och subventioner beviljas och införa andra hinder såsom inspektioner (till exempel hälso- eller arbetsinspektioner) som hindrar brottslingar från att begå brott.

Flera medlemsstater har välutvecklade ramverk där lokala myndigheter har **befogenhet att använda administrativa verktyg för att förhindra kriminell infiltration** av lagliga företag och administrativ infrastruktur. I andra medlemsstater är det **administrativa tillvägagångssättet** dock fortfarande underutvecklat. Dessutom försvårar skillnader i nationella ramverk och praxis gränsöverskridande samarbete, vilket leder till att brottslingar helt enkelt korsar gränsen för att starta nya bedrägliga verksamheter om deras tidigare verksamhet stängs ned av myndigheterna.

Därför bör utbytet av bästa praxis och vägledning mellan alla medlemsstater stärkas ytterligare i syfte att hjälpa medlemsstaterna att inrätta nationella ramar så att de kan tillämpa det administrativa tillvägagångssättet. Kommissionen kommer **under 2024 att ta fram praktisk vägledning** om användningen av administrativa verktyg och utbytet av information i kampen mot kriminell infiltration. Detta arbete kommer att bygga på erfarenheterna från EU:s regionala informations- och expertcentrum⁵⁴ (ett EU-finansierat projekt som stöder den gränsöverskridande administrativa metoden mellan Belgien, Tyskland och Nederländerna), det europeiska nätverket för ett administrativt tillvägagångssätt⁵⁵ och Empact.

Det administrativa tillvägagångssättet är ett av Empacts nio gemensamma övergripande strategiska mål. Kommissionen uppmanar starkt medlemsstaterna och Europol att genomföra särskilda operativa åtgärder under 2024 och 2025 som bidrar till detta mål.

---

⁵³ <https://www.europol.europa.eu/publications-events/main-reports/socta-report>.

⁵⁴ EURIEC.

⁵⁵ [Homepage - European Network on the Administrative Approach](#).

Åtgärd 11: Bekämpa spridningen av designade prekursorer

Huvudsakliga aktörer: kommissionen, Europaparlamentet, rådet, EMCDDA

Brottslingar använder och omdirigerar kemikalier som behövs i produktionen av vardagsprodukter för tillverkning av olagliga droger. EU har redan infört regler för att begränsa och kontrollera tillgången till dessa narkotikapreursorer⁵⁶. Brottslingar kan dock enkelt kringgå de befintliga kontrollerna av dessa ämnen genom att skapa ständigt nya designade prekursorer: kemikalier som är nära besläktade med traditionella narkotikapreursorer. De tillverkas för att kringgå tullkontroller och har inte någon känd legitim användning.

EU:s befintliga rättsliga ram för narkotikapreursorer⁵⁷ baseras på en tidskrävande metod där ett ämne i taget upptas i förteckningarna, vilket gör det svårt att hålla jämna steg med den organiserade brottslighetens snabba innovationstakt. Varje gång ett nytt ämne identifieras som narkotikapreursor och därefter förtecknas för kontroll och övervakning, svarar den organiserade brottsligheten med att ändra molekylstrukturen något och skapa en ny designad prekursor. Detta kan göras mycket snabbare än den tid det tar att uppta ett ämne i en förteckning.

Därför planerar kommissionen att från och med 2024 fastställa innovativa sätt att **påskynda och bredda den befintliga metoden för upptagande av narkotikapreursorer i förteckningarna**. Raden av förtecknade ämnen kommer att utökas till att omfatta tydligt identifierade derivat och relaterade kemikalier som lätt kan omvandlas till eller användas som substitut vid olaglig produktion. Om tidpunkten för förteckning. Dessutom kommer kommissionen att göra allt för att påskynda förfarandet för antagande av framtida delegerade akter där ytterligare ämnen upptas i förteckningarna, genom att arbeta tillsammans med Europaparlamentet och rådet. Kommissionen kommer att föreslå att detta nya tillvägagångssätt genomförs i största möjliga utsträckning inom EU:s befintliga rättsliga ram när ytterligare ämnen upptas i förteckningarna.

I ett senare skede, efter en ingående granskning av de aktuella frågorna och möjliga lösningar, och med utgångspunkt i resultatet av utvärderingen av EU:s förordningar om narkotikapreursorer⁵⁸, kan kommissionen **se över dessa förordningar**⁵⁹ även i syfte att ta itu med de identifierade problemen med designade prekursorer. Kommissionen stöder internationella insatser och kommer att fortsätta att göra det i framtiden. EU har strävat efter ett starkare multilateralt samarbete om och ökad medvetenhet om de utmaningar som icke-

---

⁵⁶ Rådets förordning (EG) nr 111/2005 av den 22 december 2004 om regler för övervakning av handeln med narkotikapreursorer mellan unionen och tredjeländer (EUT L 22, 26.1.2005, s. 1) och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 273/2004 av den 11 februari 2004 om narkotikapreursorer (EUT L 47, 18.2.2004).

⁵⁷ Rådets förordning (EG) nr 111/2005 av den 22 december 2004 om regler för övervakning av handeln med narkotikapreursorer mellan unionen och tredjeländer (EUT L 22, 26.1.2005, s. 1) och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 273/2004 av den 11 februari 2004 om narkotikapreursorer (EUT L 47, 18.2.2004).

⁵⁸ COM(2020) 768 final.

⁵⁹ Rådets förordning (EG) nr 111/2005 av den 22 december 2004 om regler för övervakning av handeln med narkotikapreursorer mellan unionen och tredjeländer (EUT L 22, 26.1.2005, s. 1) och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 273/2004 av den 11 februari 2004 om narkotikapreursorer (EUT L 47, 18.2.2004).

förtecknade ämnen, särskilt designade prekursorer, utgör. EU följer också noga och bidrar till arbetet i FN:s narkotikakommission, som regelbundet granskar och analyserar den globala narkotikasituationen. EU kommer att fortsätta sitt nära samarbete med **Internationella narkotikakontrollstyrelsen** och likasinnade länder som deltar i dess strävan att vidta konkreta åtgärder mot detta fenomen. Det är viktigt att öka reaktionsförmågan, eftersom brottslingar för närvarande har gott om tid på sig att lista ut hur de ska kringgå kontrollerna.

Åtgärd 12: Förhindra att kriminella nätverk rekryter barn och ungdomar

Huvudsakliga aktörer: kommissionen, medlemsstaterna (inklusive lokala myndigheter), EMCDDA, det europeiska nätverket för förebyggande av brottslighet, civilsamhällets organisationer

Kriminella nätverk, inklusive narkotikahandlare, utnyttjar utsatta människor och använder ungdomar eller till och med barn för att utföra kriminell verksamhet. Dessa aktiviteter omfattar inbrott, snatteri, tömning av behållare fyllda med narkotika, placering av sprängämnen, bedrägerier på nätet eller ”utlåning” av bankkonton. På jakt efter lättförtjänta pengar frestas unga människor att sluta gå i skolan eller arbeta. För att skydda ungdomar och störa brottslig verksamhet är det **viktigt att investera i effektiva brottsförebyggande strategier och verktyg.**

Brottsförebyggande åtgärder omfattar **lokalsamhällen, familjer, skolor, den sociala välfärdssektorn, civilsamhället, brottsbekämpning, rättsväsendet, kriminalvårdsmyndigheter och den privata sektorn.** En effektiv användning av EU:s och medlemsstaternas resurser för att förbättra den sociala sammanhållningen, bekämpa arbetslösheten och se till att unga människor inte avbryter sin utbildning är mycket relevant i detta sammanhang. Genom Europeiska socialfonden+ kommer kommissionen att fortsätta att hjälpa utsatta ungdomar att nå sin potential genom att stödja lokala initiativ för att bekämpa fattigdom och ungdomsarbetslöshet och främja social delaktighet, i linje med genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter⁶⁰.

Med utgångspunkt i erfarenheterna från det europeiska nätverket för förebyggande av brottslighet, nätverket för medvetenhet om radikaliserings och Empact kommer kommissionen att stärka utbytet av kunskap och bästa praxis när det gäller förebyggande av brottslighet. Tillsammans med medlemsstaterna, EU:s brottsförebyggande nätverk och andra intressenter kommer kommissionen att samla yrkesverksamma inom brottsförebyggande arbete och beslutsfattare till en **högnivåkonferens om brottsförebyggande arbete under 2024** och presentera **bästa praxis för att förhindra rekrytering till organiserad brottslighet.**

Åtgärd 13: Förbättra den allmänna säkerheten och folkhälsan i områden som påverkas av användning och försäljning av narkotika och narkotikarelaterad brottslighet

Huvudsakliga aktörer: kommissionen, medlemsstaterna, EMCDDA

---

⁶⁰ COM(2017) 250 final.

I flera EU-länder har nav för narkotikarelaterad brottslighet utvecklats. Vissa platser, t.ex. förorter, tåg- och tunnelbanestationer och övergivna stadsområden, är särskilt drabbade av **narkotikaförsäljning, narkotikamissbruk och narkotikarelaterade brott**. Detta beror på många **faktorer**, bland annat fattigdom och social exkludering. Detta leder till otrygghet för lokalsamhällena, och människor som använder droger i dessa områden fortsätter att lida av hälsoproblem, stigmatisering och social exkludering. De utmaningar som denna koncentration av olaglig verksamhet innebär kan inte lösas enbart av lokala myndigheter och kräver hållbara lösningar.

På grund av de stora skillnaderna i hur det ser ut på lokal, regional och nationell nivå måste man hitta riktade lösningar som kombinerar brottsbekämpning med sociala och hälsorelaterade åtgärder. Det är viktigt att skapa ett utrymme för utbyte av bästa praxis och evidensbaserade strategier mellan de berörda parterna. Kommissionen kommer med stöd av EMCDDA att anordna en **högnivåkonferens under 2024**, där brottsbekämpande myndigheter, hälso- och sjukvårdspersonal och yrkesverksamma inom socialt arbete samt lokala myndigheter, däribland hälso- och sjukvården, kommer att samlas för att utarbeta bästa praxis. Som en del av Empact kommer gemensamma åtgärder och utbildning att anordnas på grundval av EMCDDA:s europeiska kursplan för allmänprevention⁶¹.

3.4. Internationellt samarbete

De kriminella nätverkens globala räckvidd och deras sammanlänkning har gjort det mer angeläget för **EU att se bortom sina gränser för att hitta övergripande lösningar**. I kampen mot olaglig narkotikahandel prioriteras samarbete med de länder och regioner där de huvudsakliga leveransvägarna för narkotika går och som är särskilt drabbade av de negativa effekterna av olaglig narkotikahandel. Samarbete med viktiga partner som kan bidra med lösningar är också avgörande. EU:s yttre åtgärder och partnerskap är omfattande och inriktade på både förebyggande och bekämpning av organiserad brottslighet.

EU bör fortsätta att förbättra brottsbekämpningen och det rättsliga samarbetet med de länder vars nationella rättsliga ramar missbrukas av brottslingar som vill gömma sig själva eller sina tillgångar. Dessutom kommer EU, inom ramen för strategin för **Global Gateway**⁶², att fortsätta att investera i partnerländernas infrastrukturbehov, särskilt för att åtgärda sårbarheter i logistiknav genom särskilda Team Europe-initiativ som också stöder säkerhet och teknisk förbättring.

När det gäller att **skydda hamnar** mot kriminell infiltration betonar kommissionen i sitt samarbete med länder utanför EU vikten av att de till fullo följer den internationella konventionen om säkerheten för människoliv till sjöss (SOLAS-konventionen) (särskilt de

---

⁶¹ https://www.emcdda.europa.eu/publications/manuals/european-prevention-curriculum_en.

⁶² JOIN(2021) 30 final.

särskilda åtgärderna för att förbättra sjöfartsskyddet) och den internationella koden för fartyg och hamnanläggningar (ISPS-koden)⁶³.

Åtgärd 14: Förstärkt stöd till operativa insatser mot olaglig narkotikahandel i Västafrika
Huvudsakliga EU-aktörer: kommissionen, medlemsstaterna, MAOC-N, Europol

Guineabukten har blivit en av de **viktigaste vägarna för narkotikahandel** från Sydamerika. Drogerna tar sig till Europa via Guineabukten i fiskefartyg, fritidsbåtar, segelbåtar och andra typer av fartyg som lämnar Sydamerika. Dessa fartyg lastar sin olagliga last utanför kusten och seglar mot Guineabukten för att leverera drogerna till andra fartyg. Dessa fartyg tar sedan lasten till land och därifrån smugglas drogerna genom Saharaöknen till Europa.

I linje med EU:s strategi för sjöfartsskydd mot nya hot till havs och handlingsplanen⁶⁴ och EU-strategin för Guineabukten⁶⁵ kommer kommissionen, tillsammans med EU:s medlemsstater, att arbeta för att på ett samordnat sätt ta itu med denna leveransväg för narkotika. De kommer att göra detta genom att utbyta information, stärka den nationella närvaron till sjöss i området, underlätta gemensamma insatser med stöd av Centrumet för analys av maritim underrättelseverksamhet beträffande narkotika (MAOC-N) och ytterligare **stödja utvecklingen av västafrikanska länders kapacitet att bekämpa narkotikahandel**, till exempel genom det globala programmet mot olagliga flöden.

Det kommande sjöfartsskyddsprogrammet om **förbättring av sjöfartsskyddet i Afrika (säkra hav för Afrika)** syftar till att stärka de brottsbekämpande organens kapacitet att bekämpa narkotikahandel till havs, både i Guineabukten och längs Swahilikusten och i öregionen i västra Indiska oceanen.

För Västafrika håller EU dessutom på att utforska ett **eventuellt framtida regionalt ingripande som vägleds av en omfattande strategi för handelskorridorer och nav**. Ett sådant program skulle ytterligare bidra till stabiliseringsinsatserna, särskilt genom ingripa mot potentiella befintliga kopplingar mellan organiserad brottslighet och spridningen av terroristverksamhet i Västafrika.

Åtgärd 15: Stärka EU:s samarbete med länder i Latinamerika och Karibien i kampen mot organiserad brottslighet
Huvudsakliga EU-aktörer: kommissionen, Europol, Eurojust och medlemsstaterna

---

⁶³ [SOLAS XI-2 and the ISPS Code \(imo.org\)](http://www.imo.org).

⁶⁴ Den reviderade strategin för sjöfartsskydd har översänts till rådet för godkännande.

⁶⁵ Europeiska unionens råd, *EU Strategy on the Gulf of Guinea*, 17.3.2014, <https://www.consilium.europa.eu/media/28734/141582.pdf>.

Eftersom de brottsliga hot som såväl Latinamerika och Karibien som EU står inför allvarligt påverkar människors säkerhet och välbefinnande i båda regionerna måste vi förena oss för att bekämpa hotet. För att förbättra det brottsbekämpande samarbetet med Latinamerika förhandlar kommissionen om **internationella avtal om utbyte av personuppgifter med Europol** med Bolivia, Brasilien, Ecuador, Mexiko och Peru. Kommissionen intensifierar också arbetet med att slutföra förhandlingarna om **internationella avtal om rättsligt samarbete med Eurojust** med Brasilien, Argentina och Colombia. Kommissionen kommer också att överväga att föreslå en utvidgning av rådets mandat, särskilt till andra latinamerikanska länder, för Eurojusts framtida engagemang i det rättsliga samarbetet i regionen.

Som en del av det stärkta partnerskapet mellan EU och Latinamerika och Karibien om rättvisa och säkerhet och det tillhörande Team Europe-initiativet ordnas regionala program som stöder integrerade gränsförvaltningsinsatser och kampen mot människohandel och människosmuggling i flera sydamerikanska länder⁶⁶ (EUROFRONT) samt minskar tillgången till och efterfrågan på narkotika i Latinamerika och Karibien (COPOLAD) och det globala programmet för olagliga flöden som syftar till att bygga upp kapacitet för att bekämpa organiserad brottslighet bl.a. i Latinamerika och Karibien. Högnivådialogen kommer också att stärkas genom samordnings- och samarbetsmekanismen för narkotika mellan EU och Celac. I detta avseende kommer den **nya upplagan av EL PAcCTO 2.0** att tillhandahålla ytterligare resurser för att stärka det brottsbekämpande samarbetet mellan EU och länderna i Latinamerika och Karibien, däribland stöd till AMERIPOL. Som en del av EL PAcCTO 2.0 kommer ett gemensamt projekt att stödja och stärka utbytet av information och underrättelser, effektivisera verksamheten och maximera användningen av uppgifter mellan Europol och Colombia för att störa nätverk för olaglig narkotikahandel. Med ett Team Europe-tillvägagångssätt kommer kommissionen också att undersöka möjligheterna att stödja **lokala särskilda utredningsgrupper** för att genomföra komplexa utredningar i länder utanför EU.

År 2022 beslagtogs 44 ton kokain i Guayaquil i Ecuador. Hamnarna i Guayaquilområdet har blivit en av de mest använda logistiknaven för narkotikahandel till Europa via containrar. Tillsammans med de nationella myndigheterna kommer kommissionen att inleda en **särskild bedömning av sårbarheterna i hamnarna i Guayaquil** och dess buktområde för att prioritera framtida verksamheter, inklusive EU-stöd.

Åtgärd 16: Skapa allianser för att hantera hot med syntetiska droger

Huvudsakliga aktörer: kommissionen, Europol, EMCDDA och medlemsstaterna

Syntetiska droger kan tillverkas enkelt och snabbt över hela världen i stora mängder och av billiga kemikalier. Syntetiska droger har under det senaste årtiondet spridits på internationell och regional nivå och **utgör ett verkligt hot** mot hälsa och säkerhet. Det finns också en växande oro över produktion i Europa av syntetiska droger som exporteras över hela världen. EU bör därför ta ansvar och bidra till att motverka detta fenomen, särskilt genom att söka samarbete med internationella partner. Utbyte av information och erfarenheter är mycket värdefullt, särskilt med

---

⁶⁶ Colombia, Ecuador, Peru, Bolivia, Argentina, Paraguay och Brasilien.

nordamerikanska länder där fentanylrelaterade problem är vanligast. EU måste öka beredskapen och införa kraftfulla övervakningsåtgärder.

Den 7 juli 2023 bekräftade kommissionen att EU skulle ansluta sig till den **globala koalitionen för att hantera syntetiska narkotikahot**, som har inrättats av Förenta staterna. Kommissionen och den höga representanten kommer tillsammans med relevanta EU-organ och medlemsstater att bidra till koalitionen arbete för att förbättra den globala övervakningskapaciteten, stärka beredskapen för utmaningarna i samband med tillverkning och handel med syntetiska droger samt utveckla strategier för att minska efterfrågan på narkotika och narkotikarelaterade skador. Kommissionen stöder också Förenta staternas ansträngningar att lägga fram en resolution från FN:s generalförsamling om syntetiska droger för godkännande i december 2023.

Kommissionen kommer också att föra ytterligare diskussioner med **Kina, särskilt genom EU:s narkotikadialog**, för att främja samarbetet om olaglig narkotikaproduktion och omdirigering samt handel med narkotikaprekursorer och andra viktiga kemikalier för olaglig narkotikatillverkning. I samband med nästa narkotikadialog mellan EU och Kina som ska hållas 2024 avser kommissionen att återuppta ömsesidigt administrativt bistånd som en del av **EU:s och Kinas gemensamma uppföljningsgrupp om prekursorer** för att utbyta information. Detta kommer också att bidra till att förhindra omdirigering av prekursorer och kemiska ämnen som ofta används vid tillverkning av olaglig narkotika som handlas mellan EU och Kina.

Åtgärd 17: Stärka brottsbekämpningen och det rättsliga samarbetet med icke samarbetsvilliga jurisdiktioner

Huvudsakliga aktörer: kommissionen, medlemsstaterna

Moderna kriminella nätverk är gränsöverskridande till sin natur. De använder internationella handelsvägar för att transportera alla möjliga typer av olagliga varor och utnyttjar klyftorna mellan jurisdiktioner för narkotikahandel och döljer och tvättar sina stora kriminella intäkter⁶⁷. Samtidigt används icke samarbetsvilliga jurisdiktioner som säkra fristäder för de mest efterlysta personerna för att undkomma utredning och lagföring. Dessutom gömmer sig de som driver underjordiska banksystem vanligtvis i länder där polissamarbete och rättsligt samarbete med EU är komplicerat och där de kan åtnjuta en hög levnadsstandard.

De senaste större utredningarna, bl.a. den framgångsrika Operation Desert Light som stöddes av Europol i november 2022⁶⁸, har också visat **det avgörande behovet av ett effektivt rättsligt samarbete med länder utanför EU** för att säkerställa att gripna brottslingar utlämnas, åtalas och döms. Det är därför viktigt att **stärka brottsbekämpningen och det rättsliga samarbetet med länder utanför EU**. Särskild uppmärksamhet bör ägnas utlämning, finansiella utredningar och återvinning av tillgångar som härrör från brott utanför EU, bland annat genom nära

⁶⁷ <https://www.europol.europa.eu/publications-events/main-reports/socta-report>.

⁶⁸ <https://www.europol.europa.eu/media-press/newsroom/news/heat-rising-european-super-cartel-taken-down-in-six-countries>.

samarbete mellan medlemsstaternas eller EU-byråernas sambandsmän som är utstationerade i länder utanför EU. För att öka samordningen, maximera EU:s genomslag och förbättra samarbetet med länder utanför EU bör man överväga att inrätta och utplacera brottsbekämpande och rättsliga EU-sambandsmän i viktiga länder utanför EU.

Vid sidan av förbättrad operativ verksamhet är det också viktigt att ha en gemensam rättslig ram för ett effektivt straffrättsligt samarbete på internationell nivå. I sitt samarbete med länder utanför EU uppmanar kommissionen dem att bli parter i Europarådets konventioner om ömsesidig rättslig hjälp⁶⁹, utlämning⁷⁰ och frysning och förverkande⁷¹.

Kommissionen kommer att arbeta med att identifiera de aktuella problem som medlemsstaterna står inför tillsammans med länder utanför EU för att kombinera diplomatiska insatser för ett effektivare samarbete som ligger i linje med EU:s normer för grundläggande rättigheter. Dessutom kommer kommissionen att undersöka möjligheten att inleda förhandlingar för att ingå särskilda **utlämningsavtal med EU**, i de fall där förutsättningarna för att ingå sådana avtal är uppfyllda.

3.5. Samarbeta och ge stöd

Sedan EU:s strategier antogs har kommissionen, medlemsstaterna och EU:s byråer och organ träffats regelbundet för att bygga upp en tvärvetenskaplig gemenskap av beslutsfattare och yrkesverksamma och föra en regelbunden dialog. Kommissionen kommer att fortsätta att samarbeta med alla berörda parter om genomförandet av strategin för organiserad brottslighet och de åtgärder som presenteras i detta meddelande för att utbyta bästa praxis, underlätta informationsutbyte och operativt samarbete och reflektera över framtida behov.

Dessutom har kommissionen mobiliserat finansiering för att stödja kampen mot organiserad brottslighet med särskild EU-finansiering för 2023–2025. Kommissionen kommer att anordna ansökningsomgångar inom ramen för **Fonden för inre säkerhet** på flera områden, däribland korruption, digitala utredningar och stöd till Empact. Kommissionen kommer särskilt att utlysa en **inbjudan att lämna förslag om organiserad brottslighet på totalt 20 miljoner euro i slutet av 2023**.

4. SLUTSATSER

---

⁶⁹ Europarådets konvention om ömsesidig rättslig hjälp (ETS nr 30), <https://rm.coe.int/16800656ce>.

⁷⁰ Europarådets konvention om utlämning (ETS nr 24), <https://rm.coe.int/1680064587>.

⁷¹ Europarådets konvention om penningtvätt, efterforskning, beslag och förverkande av vinning av brott och om finansiering av terrorism (CTS nr 198), <https://rm.coe.int/168008371>.

Den organiserade brottslighetens omfattning, avancerade metoder och våldsamma konsekvenser har blivit ett allvarligt hot mot EU:s säkerhet. EU:s metoder bör bli mer sofistikerade i takt med de kriminella nätverkens metoder: **man bör snarast stärka arbetet för att upplösa dessa nätverk.** I detta dokument fastställs i detta syfte nyckelåtgärder som krävs på EU-nivå för att intensifiera kampen mot kriminella högrisknätverk och narkotikahandel. Arbetet med att fullt ut genomföra EU:s strategier för organiserad brottslighet och narkotika bör fortsätta i full fart. Kommissionen åtar sig att genomföra dessa ytterligare åtgärder under 2024 och 2025 i nära samarbete med medlemsstaterna och EU:s byråer och organ.

Gemensamma, kraftfulla och effektiva regler är avgörande för att främja nationella åtgärder och samarbete både inom EU och internationellt mot organiserad brottslighet och narkotikahandel och för att skydda offren för dessa brott. **Kommissionen uppmanar Europaparlamentet och rådet** att inom denna mandatperiod **anta direktivet om förverkande och återvinning av tillgångar, översynen av Prümförordningen, reglerna om sammankoppling av bankkontoregister, det föreslagna lagstiftningspaketet mot penningtvätt och utkastet till direktiv om bekämpande av korruption genom straffrättsliga bestämmelser.** Kommissionen upprepar sitt åtagande om ett nära samarbete med medlagstiftarna för att uppnå detta mål.

EU och dess medlemsstater måste prioritera bekämpningen av organiserad brottslighet och narkotikahandel. **Vi måste tillsammans bemöta de hot vi står inför,** och därför föreslår kommissionen att Europaparlamentet och rådet fullt ut ska stödja de prioriteringar och åtgärder på medellång till lång sikt som fastställs i denna färdplan.